

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖRZETI ANYANYELVI VERSENY

2018/2019.

3. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____
_____

Ott történt meg az első találkozás. Egy öreg, szakadt könyv, minden ajánló vagy fül nélkül, egy szürke, csúnya tömb, bizonyosan a távoli múlt egy még távolibb darabja, de unatkoztam, nem tudtam aludni, hát levettem, és megszólított. Valami Kányádi. Olvastam, és bizseregni kezdett a gyomromban a magyar mondat. Ez a Kányádi meg én egymásra találtunk.

„Akik elmentek közülünk, nem voltak közénk valók, / mert ha közénk valók lettek volna, nem mentek volna el.”

Lázás lelkesedéssel, habzsolva, mohón olvastam a könyvet, magoltam a versszakokat. Valamitől más volt, izgalmas, és bármilyen régi is, valamiért új, nem olyan írás, mint amilyeneket otthon találtam a polcon, ha kerestem ott valamit egyáltalán.

Drága holmi volt az a könyv, becses kincs. Azok a jó emberek mégis nekem adták.

Alig néhány hónapra rá sétáltam Csongrád platános nagyutcáján, tavasz volt, sőt inkább kora nyár, a lombalagútból csak néhol kékllett a viharsarki ég, és én megláttam. Nem akartam hinni a szememnek. Először arra gondoltam, tévedés. Vagy talán emlékműsor. Megálltam, dobogott a szívem, elolvastam még egyszer. Nem, nem azt írják, hogy valamelyik magyartanár, aki közepesen vagy jól szaval, elmond majd néhány verset. És nem is azt, hogy emlékeznek rá. Hanem, hogy ő a könyvheti vendég.

Ezt nem értettem. Az írás legfontosabb feltétele, hogy az illető halott legyen. Azután ismerik fel a valamijét, a tehetségét, a génuszát, ez fontos, csak miután meghal, akkor a nagy emberek, vagy kik, ezt sem érteni tisztán, megsajnálják, és népszerű lesz, és akivel addig a kutya sem törődött, az egyszerre híres lesz, utcákat neveznek el róla.

(GreCsó Krisztián: *Kortárs*)

1. Elemezd a mondatrészek szokásos jelölésével az alábbi mondatot, majd rajzold meg az ágrajzát!

- a) *Drága holmi volt az a könyv.*   b) Ágrajz:

2. Állapítsd meg, milyen mássalhangzó-változás játszódik le az alábbi szavak kijelölt helyein, majd írd be a szavakat a táblázat megfelelő rovatába!

tehetségét, lelkesedéssel, unatkoztam, megsajnálják

írásban jelölt teljes hasonulás	
írásban nem jelölt teljes hasonulás	
zöngésségi részleges hasonulás	
képzés helye szerinti részleges hasonulás	
összeolvadás	
rövidülés	
kiesés	

3. Mely alaktani képletek felelnek meg a megadott szavaknak? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét! (Az igeötöt tömorfémának tekintjük.)

lelkessedéssel: _____

a) szótő + képző + képző + rag

nagyutcáján: _____

b) szótő + képző + képző + jel

megszólitott: _____

c) szótő + szótő + képző + képző + jel

d) szótő + képző + jel + jel

sétáltam: _____

e) szótő + képző + képző + képző + rag

f) szótő + szótő + képző + jel + rag

g) szótő + képző + jel + rag

h) szótő + képző + képző + képző + jel + rag

i) szótő + szótő + jel + rag

4. Minősítsd a szemelvény következő szavait a szövegben betöltött szófaji és mondatrészi szerepük szerint!

	Szófaj	Mondatrész
habzsolva (olvastam)		
nekem (adták)		
íróság (feltétele)		
(nem akartam) hinni		
arra (gondoltam)		

5. Keress a szemelvényben két egyszerű és két összetett szót, amelyeket főnévből képeztünk, és minőségjelzői szerepet töltenek be!

a) egyszerű szavak: _____

b) összetett szavak: _____

6. Mire vonatkozik a szöveg második mondatában található *fül* szó? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

a) számárfül: könyv vagy füzet megjegyzésül vagy véletlenül behajtott sarka

b) fülszöveg: könyv védőborítójának elől-hátul behajtott szélén levő ismertető szöveg a szerzőről, a könyvről, vagy kedvcsináló az olvasáshoz

c) a könyv gerince, amelyen fel van tüntetve a könyv szerzője és címe

Milyen mondatrészszerpet tölt be a mondatban a *fül nélkül* névutós névszó?

---

7. **Keress két határozatlan és két általános névmást** a fenti szövegben! (Ugyanannak a névmásnak különféle ragokkal ellátott alakja egynek számít. A ragtalan formát írd a vonalra!)

a) határozatlan névmások: _____

b) általános névmások: _____

8. A fenti szemelvényben található egy **szólás**, amely egy **testrész** megnevezését tartalmazza.

a) Melyik ez a szólás? Írd a vonalra!

_____

b) Melyik **mondatrész szerepét** tölti be a mondatban a szólásnak a **testrészt** megnevező szava?

_____

9. **Keress** a szemelvényben:

a) **két igei állítmányt**, amelyet **igekötős ige** fejez ki;

_____

b) **két összetett (névszói-igei) állítmányt!**

_____

10. **Keress meg** a szövegben azt a **többszörösen összetett szót**, amelyik helyhatározói szerepet tölt be!

_____

11. A fenti szövegrészletben található egy idézet. **Idézd** Kányádi Sándor szavait a lent **megadott módon!** Ügyelj a **helyes írásjelhasználatra!** (Az idéző mondatot neked kell kitalálnod!)

a) idézet + idéző mondat

_____

_____

b) idézet + idéző mondat + idézet (az idéző mondat beékelődik az idézetbe)

_____

_____

12. Állapítsd meg, **szerkezetét** tekintve milyen az alábbi mondat!

Valami Kányádi.

_____

13. Pótold az alábbi mellérendelő szóösszetételek hiányzó tagját!

- a) _____ becse
 b) apró- _____
 c) _____ fári
 d) _____ beszéd
 e) híre- _____

14. Húzd alá a helyesen írt szóalakot!

- a) dicsér – dícsér
 b) árú – áru (főnév)
 c) viszhang – visszhang
 d) muszáj – muszály
 e) ésszerű – észszerű

15. Határozd meg a *sújt* és a *súlyt* szavak szófaját, majd írd velük egy-egy mondatot!

Sújt: _____ (szófaj)

Súlyt: _____ (szófaj)

---

16. Kapcsolj -val, -vel ragot az alábbi tulajdonnevekhez, majd írd a toldalékkal ellátott szavakat a vonalra!

Kossuth – _____ Goethe – _____
 Babits – _____ Rousseau – _____
 Papp – _____

17. Fejezd ki az alábbi jelentéseket szólással úgy, hogy azok egy-egy testrész nevét tartalmazzák!

- a) férjhez megy – _____
 b) gyorsan, ügyesen dolgozik – _____
 c) nagy szerencse érte, megtalálta a boldogulás útját – _____
 d) részletesen megmagyaráz – _____

18. Keress egy-egy szinonimát az alábbi szavakhoz a megadott feltételeknek megfelelően!

- a) alszik – _____ (vegyes hangrendű)
 b) fej – _____ (mély hangrendű)
 c) kicsi – _____ (magas hangrendű)
 d) képzelőerő – _____ (vegyes hangrendű)

19. Javítsd ki az alábbi mondatokban a **nyelvhelyességi** és a **helyesírási hibákat!** A helyes mondatokat írd a vonalra!

a) Szivessen elutaznák Barcelonába.

---

b) Kérlek küld el a fényképet!

---

c) Petra játsza a főszerepet a legújabb színházi előadásban.

---

d) Nem lássuk a csillagokat.

---

20. Alkoss öttagú **szóláncot** úgy, hogy a **szó utolsó betűje** legyen a meghatározásnak megfelelő **következő szó kezdőbetűje!** Pl. gyermek (főnév) – keres (ige) – sós (melléknév).

fűzet (főnév) – t_____ (névmás) – _____ (ige) – _____ (folyamatos melléknévi igenév) – _____ (melléknév) – _____ (határozói igenév)

JAVÍTÁSI KULCS A 3. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2019. évi körzeti anyanyelvi verseny)

1. a) Drága holmi volt az a könyv.
miJ kiJ

(2 x 0,5 = 1)

b) A == Á
| |
kiJ miJ

(Nem teljes megoldás esetében minden helyes minősítésért 0,1 pont adható.)

2.

írásban jelölt teljes hasonulás	lelkedéssel
írásban nem jelölt teljes hasonulás	megsajnálják
zöngésségi részleges hasonulás	unatkoztam
képzés helye szerinti részleges hasonulás	
összeolvadás	tehetségét
rövidülés	
kiesés	

(4 x 0,25 = 1)

3. lelkesedéssel: e); nagyutcáján: i); megszólított: c); sétáltam: g)

(4 x 0,25 = 1)

4.

	Szófaj	Mondatrész
habzsolva (olvastam)	határozói igenév	módhatározó
nekem (adták)	(személyes) névmás	részeshatározó
íróság (feltétele)	főnév	birtokos jelző
(nem akartam) hinni	főnévi igenév	tárgy
arra (gondoltam)	(mutató) névmás	állandó határozó

(10 x 0,1 = 1)

5. a) pl. lázas, becses, platános, híres;

b) könyvheti, viharsarki

(4 x 0,25 = 1)

6. b);

állapothatározó

(2 x 0,5 = 1)

7. a) valami, valamelyik, néhány;

b) minden, bármilyen

(4 x 0,25 = 1)

8. a) nem hisz a szemének / Nem akartam hinni a szememnek.

b) állandó határozó

(2 x 0,5 = 1)

9. a) pl. történt meg, levettem, megszólított, elmentek, megláttam, megálltam, elolvastam, elmond, ismerik fel, megsajnálják, neveznek el;

b) pl. más volt, holmi volt, halott legyen, népszerű lesz, híres lesz

(4 x 0,25 = 1)

10. lombalagútból

(1)

11. a) „Akik elmentek közülünk, nem voltak közénk valók, / mert ha közénk valók lettek volna, nem mentek volna el” – írja Kányádi Sándor.

b) „Akik elmentek közülünk – írja Kányádi Sándor –, nem voltak közénk valók, / mert ha közénk valók lettek volna, nem mentek volna el.”

(2 x 0,5 = 1)

(Más helyes megoldás is elfogadható. Csak az írásjelek helyes használata esetén adható pont.)

12. hiányos mondat

(1)

13. a) csecse; b) cseprő; c) lári; d) szó; e) hamva

(5 x 0,2 = 1)

14. a) dicsér; b) áru; c) visszhang; d) muszáj; e) észszerű

(5 x 0,2 = 1)

15. Sújt: ige. Pl. Szárazság sújtotta a vidéket.

Súlyt: (tárgyragos) főnév. Pl. Balázs öt kilogrammos súlyt helyezett az asztalra.

(4 x 0,25 = 1)

16. Kossuthal, Babitscsal, Papp-pal, Goethével, Rousseau-val

(5 x 0,2 = 1)

17. a) bekötik a fejét, b) ég a keze alatt a munka (jár a keze, mint a motolla, esetleg jár a keze), c) megfogta az Isten lábát, d) szájába rág
(Más helyes megoldás is elfogadható.)

(4 x 0,25 = 1)

18. a) szundít, szundikál, bóbiskol, aluszik stb.; b) kobak (koponya);
c) kevés, csekély, némi, pici, piciny, pöttöm stb.; d) fantázia
(Más helyes megoldás is elfogadható.)

(4 x 0,25 = 1)

19. a) Szívesen elutaznék Barcelonába.

b) Kérlek, küldd el a fényképet!

c) Petra játssza a főszerepet a legújabb színházi előadásban.

d) Nem látjuk a csillagokat.

(10 x 0,1 = 1)

20. Pl. füzet – te – eszik – kopogó – ókori – ismerve

(5 x 0,2 = 1)